Ministerie van Economische Zaken

Nota van Inlichtingen - 2

Europese aanbesteding Inhuur ICT-Professionals t.b.v. Ministerie van Defensie

TenderNed-kenmerk: 518903
Datum: 21 augustus 2025, v1.0

Nr.	Document	Onderdeel	Pagina	Alinea	NvI-1	Vraag	Antwoord
1	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33	4	23	Kunt u verhelderen, of u nu per NLD gebied een bijdrage zoekt op 1. voortdurend inzetgereed zijn en 2. versterken van Defensie als Smart Developer? Of kan de bijdrage ook overkoepelend zijn en desgewenst toepasbaar op een NLD gebied?	We zoeken per NLD-gebied bijdragen op 1. voortdurend inzetgereed zijn en 2. versterken van Defensie als Smart Developer, een overkoepelende bijdrage die desgewenst toepasbaar is op een specifiek NLD-gebied is ook mogelijk.

2	Bijlage 10 ARBIT 2022	Artikel 15 Betaling en controle	14		160	Opdrachtnemer zou graag een tegenvoorstel willen doen en verzoeken u te overwegen of de betreffende clausule als volgt kan worden aangepast: Opdrachtgever kan een door Wederpartij toegezonden factuur door een door hem aan te wijzen gecertificeerde registeraccountant als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren bij gerede twijfel aan de juistheid van de toegezonden factuur. Wederpartij verleent deze accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die hij verlangt. De controle is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de factuur is vereist en zal niet later plaatsvinden dan 1 jaar na afloop van het contract. De accountant brengt zijn conceptrapportage met bekwame spoed in eerste instantie aan wederpartij uit. De kosten van het accountantsonderzoek komen voor rekening van Opdrachtgever, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist is, in welk geval de kosten van het accountantsonderzoek voor rekening van Wederpartij komen indien de waarde van de geconstateerde onjuistheid minimaal 5% van het totaal in betreffend kwartaal aan opdrachtgever gefactureerde bedrag betreft, ten nadele van de opdrachtgever.		De voorgestelde aanpassing is voor Defensie niet acceptabel.

3	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33	3	50	In het antwoord op NvI vraag 50 schrijft u "In uw antwoord op de Kwaliteitswens benoemt u de drie (3) risico's die u in uw relatie met Defensie met betrekking tot de inhuur van ICT-Professionals voor de Opdrachtgever Defensie als de belangrijkste risico's onderkent." In de vraagstelling van beide kwaliteitwensvragen staat: "welke risico's u ziet ten aanzien van de door u voorgestelde bijdrage." Kunt u toelichten welke vraagstelling prevaleert? Met andere woorden: moeten de risico's uitsluitend betrekking hebben op de voorgestelde bijdrage, of mogen ook andere (niet direct gerelateerde) risico's worden opgenomen?		Ja, de risico's moeten uitsluitend betrekking hebben op de door u voorgestelde bijdrage en nee, er mogen geen andere risico's worden opgenomen.
4	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33	3	52	U schrijft in het antwoord op NvI vraag 52 "De door u te benoemen risico's moeten verband houden met de in uw antwoord benoemde bijdragen én met de realisatie van de in respectieveleijk Kwaliteitwens 2 en 3 geformuleerde doelstelling(en)." De woordkeuze 'verband houden' biedt ruimte voor verschillende interpretaties. Kunt u daarom bevestigen dat alle benoemde risico's een direct resultaat moeten zijn van de onder de subvraag 1 voorgestelde bijdrage? Zo niet, kunt u een niet ambigu omschrijving geven van wat u van Inschrijvers vraagt?		Het is voor Aanbestedende dienst niet duidelijk wat u bedoelt met 'onder de subvraag 1 voorgestelde bijdrage'. Daarnaast is het Aanbestedende dienst niet duidelijk waarom de woorden 'verband houden' ruimte zouden bieden voor verschillende interpretaties. Wij kunnen uw vragen derhalve niet beantwoorden en verwijzen u terug naar het antwoord op vraag 52 uit de 1e Nota van Inlichtingen.

5	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33	3	50	U schrijft in het antwoord op NvI-vraag 50: "Daarbij blijft de vraag aan u welke mitigerende maatregel(en) u zou treffen om dat betreffende risico te verminderen." Met de woordkeuze "u zou treffen" kunnen inschrijvers dit interpreteren alsof een advies voor een maatregel, die volledig door Defensie wordt uitgevoerd, ook opgevoerd mag worden. Het is voor inschrijvers daarom niet volledig duidelijk wie de daadwerkelijke actiehouder van de mitigerende maatregel moet zijn. Met andere woorden: mogen inschrijvers uitsluitend mitigerende maatregel(en) voorstellen die door de inschrijver/opdrachtnemer zelf worden uitgevoerd, of mogen zij ook maatregelen voorstellen als advies, bedoeld om door Defensie te worden uitgevoerd?		Het staat Inschrijver vrij om zowel mitigrende maatregelen voor te stellen die door de Inschrijver/Opdrachtnemer kunnen worden uitgevoerd als ook adviezen daarover te geven die door de Opdrachtgever/Deelnemer kunnen worden uitgevoerd. Dit laatste wil overigens niet zeggen dat Defensie de adviezen gaat overnemen.

6	Aanbestedingsdocument	4.1.2. Eén Inschrijving	43	2	137	In de NvI bevestigt de Aanbestedende dienst dat een derde, waarop een beroep wordt gedaan in het kader van de referenties, bij meerdere inschrijvers mag optreden. Dit lijkt echter op gespannen voet te staan met paragraaf 4.1.2 van de Aanbestedingsleidraad, waarin helder is opgenomen dat: "Indien u inschrijft, is het niet toegestaan gelijktijdig ook als onderaannemer van een andere inschrijver mee te dingen," en dat enkel een onderaannemer waarop geen beroep wordt gedaan in het kader van geschiktheidseisen, bij meerdere inschrijvers mag worden betrokken. Een derde waarvan referenties worden ingebracht ten behoeve van geschiktheid wordt nadrukkelijk wél betrokken in de geschiktheidsbeoordeling en is daarmee essentieel onderdeel van de inschrijving. Volgens vaste jurisprudentie moet een inschrijver die een beroep doet op een derde daadwerkelijk en exclusief over de middelen van die derde kunnen beschikken gedurende de looptijd van de opdracht. Als meerdere inschrijvers zich op exact dezelfde derde beroepen, rijst de vraag in hoeverre zij dan nog zelfstandig en onafhankelijk kunnen inschrijven, en of zij werkelijk over de capaciteiten kunnen beschikken binnen de raamovereenkomst. Bovendien brengt dit risico's met zich mee voor de uitvoerbaarheid en geloofwaardigheid van de inschrijvingen en kan het leiden tot belangenverstrengeling of strijd met het gelijkheidsbeginsel.		Het betreft hier twee verschillende situaties. In paragraaf 4.1.2 van de Aanbestedingsleidraad wordt het volgende bedoeld: Indien u zelf inschrijft (als hoofdaannemer, zelfstandig inschrijver of combinant in een samenwerkingsverband), is het niet toegestaan gelijktijdig ook als onderaannemer van een andere Inschrijver mee te dingen naar deze opdracht. Het is echter mogelijk dat een derde niet zelf inschrijft (als hoofdaannemer, zelfstandig inschrijver of combinant in een samenwerkingsverband), maar als onderaannemer wel fungeert bij meerdere Inschrijvers (hoofdaannemers). Een Inschrijver mag zich beroepen op de draagkracht van een derde, zoals bedoeld in artikel 2.94 e.v. Aanbestedingswet 2012, mits hij aantoont dat hij daadwerkelijk over de capaciteit van die derde kan beschikken voor de uitvoering van de opdracht. Indien meerdere Inschrijvers zich beroepen op dezelfde onderaannemer voor dezelfde specifieke capaciteit, kan de Aanbestedende dienst nadere onderbouwing vragen over de beschikbaarheid van deze capaciteit gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst.

	6	Vervolg				Wij verzoeken de Aanbestedende dienst dan ook om het oorspronkelijke uitgangspunt uit paragraaf 4.1.2 te handhaven, en derhalve niet toe te staan dat een derde waarop in het kader van de geschiktheidseisen (zoals referenties) een beroep wordt gedaan, bij meerdere inschrijvers wordt ingezet. Alleen op die manier kan worden gewaarborgd dat inschrijvers daadwerkelijk beschikken over de middelen waarop zij zich beroepen en wordt het risico op strijd met de aanbestedingsbeginselen beperkt. Gaat u hiermee akkoord?		

7	Algemeen	Algemeen				Door het beveiligen van het Excel-bestand van de eerste Nota van Inlichtingen zijn verschillende functionaliteiten verloren gegaan. Zo kunnen inschrijvers niet zoeken in het bestand of tekst/antwoorden kopiëren om deze vervolgens gericht verder te verspreiden in de organisatie. Dit zorgt voor veel extra tijd bij het lezen en analyseren van de NvI. Daarom het verzoek om in het Excel-bestand de cellen waarin de vragen en antwoorden staan, niet te beveiligen. Gaat u hiermee akkoord?		Nee, daar gaat Aanbestedende dienst niet mee akkoord. Wel heeft Aanbestedende dienst bij de publicatie van deze 2e Nota van Inlichtingen een PDF-bestand van de 1e Nota van Inlichtingen toegevoegd met daarin vermeld het nummer van de vraag, de vraag zelf en het definitieve antwoord. Uiteraard heeft Aanbestedende dienst deze 2e Nota van Inlichtingen eveneens als PDF-bestand gepubliceerd.
8	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33	3	50	U schrijft in het antwoord op NvI-vraag 50: "Daarbij blijft de vraag aan u welke mitigerende maatregel(en) u zou treffen om dat betreffende risico te verminderen." U gebruikt hier de term maatregel(en), terwijl in de aangepaste antwoordformulieren dit is aangepast naar maatregel in het enkelvoud. Kunt u aangeven wat hierin leidend is?		Per risico dient u één (1) mitigerende maatregel te benoemen zoals inderdaad beschreven in de aangepaste antwoordformulieren. Dit is leidend. *NB In ons antwoord bij vraag 50 staat abusievelijk nog vermeld '(maximaal) vijf (5) risico's' terwijl dat in het aanbestedingsdocument v1.1 en de antwoordformulieren voor kwaliteitswensen 2 en 3 v1.1 is aangepast naar 'drie (3) risico's'.*
9					14	U verwijst hier naar uw gegeven antwoord op vraag 13 echter geeft u geen antwoord op de gestelde vraag. Wilt u deze alsnog geven?		In vraag 13 heeft Aanbestedende dienst in de eerste alinea wel antwoord gegeven op vraag 14 in hoeverre de vijf (5) NLD-kennisgebieden de komende jaren relevant zijn of worden voor de scope van deze aanbesteding. Alle vijf NLD-kennisgebieden zijn of worden relevant, alleen is nog niet duidelijk in welke mate dat voor ieder van de vijf NLD-kennisgebieden zal gebeuren.

10					45	De keuze om het gunningscriterium te laten werken met stappen van 5% wordt gemotiveerd vanuit de gedachte dat commitment wordt geprikkeld. Kunt u toelichten waarom is gekozen voor 5% als ondergrens en niet voor kleinere, genuanceerdere stappen (zoals 1% of 2%)? Wij achten het risico namelijk aanwezig dat inschrijvers die reëel inzetten op bijv. 67% in een onnodige knelpositie komen. Acht u dit proportioneel en in lijn met het gelijkheidsbeginsel?		Ja, Aanbestedende dienst acht de uitwerking van Kwaliteitswens 1 proportioneel en in lijn met het gelijkheidsbeginsel. Voor de toelichting waarom Aanbestedende dienst hiervoor gekozen heeft, verwijst zij naar het antwoord op vraag 45 in de 1e Nota van Inlichtingen.
11					52	U geeft aan dat risico's (voor zowel criteria 2 en 3) verband dienen te houden met de in ons antwoord gegeven bijdragen en doelstellingen. Ter verificatie. Bent u nu op zoek naar welke risico's kunnen ontstaan bij het toepassen van onze bijdrage zelf, met andere woorden: wat kan er misgaan waardoor onze bijdrage die juist bedoeld zijn om de doelstelling te bevorderen niet het gewenste effect hebben?		Defensie vraagt Inschrijver op basis van zijn expertise aan te geven wat de risico's kunnen zijn bij uw bijdrage aan de Kwaliteitswensen 2 en 3, wat er kan misgaan waardoor uw bijdrage die juist bedoeld is om de doelstelling te bevorderen niet het gewenste effect heeft.
12						Algemeen: In uw nadere mededeling geeft u aan dat de kolommen beveiligd zijn. Het nadelig gevolg heirvan is dat inschrijvers de nota van inlichtingen niet kan doorzoeken op onderwerpen of steekwoorden. Dat vergt dat alle vragen iedere keer 1 op 1 dienen te worden doorgenomen, wat flink belastend is. Wij verzoeken u graag om de 'juiste' kolommen vrij te geven zodat er doorzocht kan worden. Bent u hiertoe bereid?		Nee, daartoe is Aanbestedende dienst niet bereid. Wel heeft Aanbestedende dienst bij de publicatie van deze 2e Nota van Inlichtingen een PDF-bestand van de 1e Nota van Inlichtingen toegevoegd met daarin vermeld het nummer van de vraag, de vraag zelf en het definitieve antwoord. Uiteraard heeft Aanbestedende dienst deze 2e Nota van Inlichtingen eveneens als PDF-bestand gepubliceerd.
13	Bijlagen Overig	Bijlage 5 Antwoordformulier Referentie				Welk profielnummer verwacht u onder K3? Het nummer vermeld op pg 40 van het aanbestedingsdocument bij de beschrijving van K3? Of de letter/nummercombinatie vanuit het e-cf framework? Of een eigen nummering?		Aanbestedende dienst verwacht onder K3 in Bijlage 5 Antwoordformulier referenties geen profielnummer, maar wel de profielnaam zoals vermeld op pagina 40 van het aanbestedingsdocument bij de beschrijving van K3.

14	Aanbestedingsdocument	4.3.6 Beantwoording kwaliteitswensen	50	2		In de aanbestedingsstukken staat dat de beantwoording van de kwaliteitswensen anoniem dient te gebeuren en dat herkenbare verwijzingen naar de identiteit van de inschrijver of betrokken partijen (zoals onderaannemers of leden van een combinatie) niet zijn toegestaan. Mogen wij bij de beantwoording van de kwaliteitswensen wel verwijzen naar eerder gerealiseerde projecten/resultaten bij het Ministerie van Defensie om onze ervaring en kwaliteit aan te tonen? Zo ja, onder welke voorwaarden is dit toegestaan zonder inbreuk te maken op de eis van anonimiteit?		Nee, dat is niet toegestaan.
15	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33	2	10	Dit antwoord lijkt enigszinds te conflicteren met het antwoord op vraag 8. Bij vraag 8 gaat het met name om de bijdrage aan het kennisecosysteem en bij het antwoord op vraag 10 gaat het met name om het zoeken, aanbieden en leveren van ICT-professionals. Kunt u aangeven welke van de twee prevaleert als het gaat om de beantwoording van de kwaliteitswens 2? En zou u kunnen aangeven in welke verhouding u dit graag terug ziet in de beantwoording zodat wij weten welke van de twee het belangrijkst is?		De bijdrage aan het kennisecosysteem en het zoeken, aanbieden en leveren van ICT-professionals zijn even belangrijk bij het beantwoorden van Kwaliteitswens 2.
16	Aanbestedingsdocument		41	5	86	Waar in TenderNed moeten we de ingevulde en getekende 'Bijlage 17 Verklaring Sancties Rusland' uploaden? Of heeft Defensie daarvoor geen voorkeur?		U kunt bijlage 17 en ook bijlage 26 uploaden in TenderNed onder ‘Eisen en criteria’, ‘Eisen’ en vervolgens ‘Onderdeel 3 Geschiktheid om beroepsactiviteit uit te oefenen: UEA'.
17	Aanbestedingsdocument	1.1 Algemene Informatie	5	1	16	Hoeveel PI (Program Increment)-events zijn er door opdrachtgever in de afgelopen drie jaren georganiseerd?		De afgelopen drie jaar heeft Opdrachtgever vier PI (Program Increment)-events georganiseerd.

18	Aanbestedingsdocument	1.1 Algemene Informatie	5	1	16	Is het toegestaan dat opdrachtnemer (bijvoorbeeld accountmanager) gedurende de samenwerking met opdrachtgever aanwezig is bij eventuele PI (Program Increment)-events die door u worden georganiseerd? Graag uw toelichting.		Dit is niet toegestaan. Defensie ziet geen toegevoegde waarde in de aanwezigheid van opdrachtnemer bij (Program Increment)-events die door Defensie worden georganiseerd.
19	Bijlagen Overig	Bijlage 1 Vragenformulier t.b.v. Nota van Inlichtingen			90	In vraag 90 van de NvI 1 geeft u aan dat u het opvolgnummer bedoelt. Begrijpt inschrijver het goed dat het profiel nummer bij K3 leeg gelaten kan worden, daar het opvolgnummer er al staat?		Ja, dat klopt. De kolom met het profielnummer kan worden leeggelaten, omdat in de eerste kolom het opvolgnummer al vermeld staat.
20	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	35			Ter bevestiging: klopt het dat u in onze beantwoording van deze vraag vooral een toelichting verwacht op de manier waarop wij en onze professionals structureel bijdragen aan het toepassen van SAFe/Agile in het reguliere werk?		Ja, dat klopt.
21	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	NvI 1		14	In uw antwoord op vraag 14 verwijst u naar vraag 13. Daarin wordt echter geen antwoord gegeven op vraag 14. Het is inschrijver niet duidelijk wat de rol van opdrachtnemers wordt met betrekking tot bijv. "materialen die snel kunnen reageren…". Als aanbieder van tijdelijke ICT-professionals staat dit erg ver van de dagelijkse praktijk. Graag uw toelichting.		In vraag 13 heeft Aanbestedende dienst in de eerste alinea wel degelijk antwoord gegeven op vraag 14 in hoeverre de vijf (5) NLD-kennisgebieden de komende jaren relevant zijn of worden voor de scope van deze aanbesteding. Alle vijf NLD-kennisgebieden zijn of worden relevant, alleen is nog niet duidelijk in welke mate dat zal gebeuren. In aanvulling op dat antwoord vraagt u een toelichting 'met betrekking tot bijv. materialen die snel kunnen reageren ...'. Met materialen bedoelt Defensie de techniek en de kennis over die techniek die onderdeel uitmaken van de vijf (5) NLD-kennisgebieden en die beschikbaar zijn bij de in te zetten ICT-Professionals.

22					80	Dank voor de nadere toelichting op de kennisgebieden en doelstellingen zoals gevraagd in kwaliteitswens 2. Wat echter voor ons, en mogelijk ook voor andere inschrijvers, nog onduidelijk blijft is het volgende: In het beoordelingsmodel (hoofdstuk 5) geeft u aan dat een inhoudelijke beoordeling plaatsvindt door inhoudsdeskundigen, op basis van relatieve weging. Echter, gezien de ruimte in de vraagstelling en de aard van de gevraagde bijdragen (waarbij uiteenlopende en creatieve antwoorden zijn toegestaan), is het voor ons onduidelijk op basis van welke beoordelingsaspecten of toetsingscriteria u deze verschillende invullingen op een objectieve en vergelijkbare wijze gaat beoordelen. Kunt u alsnog: Specifiek toelichten welke aspecten (inhoudelijk, procesmatig, of thematisch) de beoordelingscommissie zal hanteren bij de beoordeling van deze open vraag? Aangeven hoe u waarborgt dat uiteenlopende interpretaties van inschrijvers niet leiden tot beoordelingsverschillen die gebaseerd zijn op beoordelaarsvoorkeuren in plaats van objectieve maatstaven? Bekrachtigen dat het beoordelingsmodel daadwerkelijk voorziet in toetsbare en herleidbare elementen die de transparantie van de beoordeling voor alle inschrijvers waarborgen?		Vraag 1: nee, dat kan Aanbestedende dienst niet. Het is aan Inschrijver zelf om de verschillende aspecten (inhoudelijk, procesmatig, of thematisch) uit te werken en al dan niet op te nemen in zijn uitwerking. Vraag 2: de beoordelaars bepalen individueel in hoeverre de antwoorden voldoen aan de doelstelling en de vragen bij Kwaliteitswensen 2 en 3, waarbij de (verschillende) antwoorden van de Inschrijvers niet onderling met elkaar worden vergeleken. *N.B.: objectieve maatstaven zijn hiervoor niet te geven.* Vraag 3: Aanbestedende dienst hanteert bij de beoordeling een generieke beoordelingsgrond en beoordelingskader op basis van toetsbare en herleidbare elementen die de transparantie van de beoordeling voor alle inschrijvers waarborgen. Onder beoordelingsgrond verstaat Aanbestedende dienst de mate waarin de uitwerking beantwoordt aan de doelstelling en de vragen bij de Kwaliteitswensen 2 en 3. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het in het Aanbestedingsdocument opgenomen beoordelingskader.
23	NvI-1 Defensie ICT Inhuur publicatieversie 1.0 - 250723					Uw vragen en antwoorden beginnen bij Nr.8. Klopt het dat er geen nrs 1 t/m 7 zijn?		Nee, dat klopt niet. De antwoorden beginnen op regel 9 met het antwoord op vraag 1 en zo voorts.

	24					Reactie / Vervolg op vraag 10 uit NvI-1: Het antwoord verbaast ons, omdat de vraagstelling van wensvraag 3 naar onze interpretatie juist draait om de wijze waarop wij als Inschrijver structureel (blijven) bijdragen aan de 'sociale innovatie'-strategie van Defensie, binnen de context van de SAFe/Agile-aanpak. Uw antwoord lijkt vooral te wijzen op het zoeken, aanbieden en leveren van geschikte ICT-professionals, wat ons betreft een noodzakelijke basisvoorwaarde is. Echter, wij gaan ervan uit dat u met wensvraag 3 juist een stap verder wilt gaan: hoe wij als Inschrijver daadwerkelijk bijdragen aan gedragsverandering, teamontwikkeling, mindset en cultuurverandering binnen Defensie. Kunt u bevestigen dat dit inderdaad de strekking van wensvraag 3 is? Hoe moeten we het "zoeken, aanbieden en leveren" binnen deze context van de vraagstelling plaatsen?		Defensie kan bevestigen dat dit in de basis de strekking van wensvraag 3 is. Daarnaast dient Opdrachtnemer bij het 'zoeken, aanbieden en leveren' van ICT-Professionals er vanuit te gaan dat deze professionals dienen te beschikken over een flexibele mindset ten aanzien van de vernieuwing van de huidige werkprocessen, dit binnen de context van de SAFe/Agile-aanpak.

	25	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33		50	U vraagt om risico's te beschrijven inclusief mitigerende maatregelen. Deze mogen zowel binnen als buiten de invloedsfeer van opdrachtnemer liggen. V.w.b. de risico's binnen de invloedsfeer: Dit klinkt niet heel erg logisch om te benoemen. Immers een risico binnen de invloedsfeer welke je reeds vooraf kan identificeren is een risico wat je ook direct al kan mitigeren en dus mee kan nemen in de aanpak van de opdrachtnemer. Beschrijf je een aanpak waarin je zelf al risico's kan benoemen dan is die aanpak dus niet de best mogelijke aanpak. T.a.v. de risico's buiten de invloedsfeer: Dit zijn risico's waar de opdrachtnemer geen invloed heeft op het kunnen mitigeren hiervan. Het risico ligt immers bij bijvoorbeeld Defensie als opdrachtgever. Hoe dient opdrachtnemer risico's te mitigeren die niet in haar invloedsfeer liggen?		Het is aan Inschrijver om aan te geven hoe hij als Opdrachtnemer risico's mitigeert die niet binnen zijn invloedssfeer liggen. Het is niet aan Defensie om daar met de beantwoording van deze vraag verdere richting en invulling aan te geven.
	26	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33		79	U geeft aan dat sociale innovatie nog een grijs gebied is binnen Defensie. Ook buiten Defensie komt de term "sociale innovatie" voor zover wij hebben kunnen zien niet voor in deze context. Hoe gaat Defensie antwoorden / bijdragen van opdrachtnemers op het gebied van sociale innovatie beoordelen op een gebied waar zowel binnen als buiten Defensie weinig tot geen kaders of best practises voor zijn?		De beoordeling wordt gedaan aan de hand van de uitgangspunten die zijn geformuleerd in de 'Nota Defensie Industrie en Innovatie.'

27	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	31		35	Er is wel degelijk sprake van een oneigelijke gunning. Er worden punten toegekend obv de aanbiedingsgraad. Daarmee maakt de aanbiedingsgraad onderdeel uit van de beoordeling en dus de gunning. Indien opdrachtnemers een hoger % opgeven dan zij in de praktijk waar kunnen maken hebben zij mogelijk de aanbesteding gewonnen op basis van een belofte die zij niet waar kunnen maken. De kans is aanwezig dat dit ten koste is gegaan van een niet gegunde opdrachtnemer die wel een aanbiedingsgraad heeft opgegeven die daadwerkelijk waargemaakt kan worden. Staat Defensie open voor een "wachtkamermodel"? Hierbij krijgen opdrachtnemers die net buiten de boot gevallen zijn een wachtkamerovereenkomst. Indien een de raamovereenkomst met een gegunde partij ontbonden wordt kan de hoogst scorende niet gegunde partij alsnog als leverancier toegevoegd worden. Voor Defensie betekent dit dat het aantal leveranciers en daarmee aanbod op peil blijft en voor de oorspronkelijk, onterecht zoals tijdens de uitvoering bleek, niet gegunde partij dat zij alsnog mogen leveren.		Nee, Aanbestedende dienst staat niet open voor het 'wachtkamermodel'.
28	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33		61	"Die integraal voldoen aan de in de inhuuraanvraag gestelde eisen…. Gestelde wensen". Dit is toch sowieso een vereiste ook los van deze vraag? Anders voldoet een kandidaat simpelweg niet aan de gestelde eisen. Wat maakt het dat Defensie deze zin terug laat komen in de vraagstelling en niet simpelweg uitsluitend als eis formuleert?		Voor de volledigheid heeft Defensie het eerste deel van de tekst 'voor de komma' opgenomen waarbij het woord 'integraal' betrekking heeft op de eisen en het tweede deel van de tekst 'achter de komma' betrekking heeft op het zo goed mogelijk voldoen aan de daarbij gestelde wensen. Beoordeling van de kandidaten vindt plaats op basis van zowel de eisen als de wensen, waarbij geldt dat aan de gestelde eisen moet zijn voldaan.

29	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33		62	Op welke manier kunnen opdrachtnemers een realistische invulling geven aan de beantwoording van de vraag als het kennisecosysteem nog tot stand gebracht moet worden? Aansluiten op iets wat er nog niet (volledig) is lijkt lastig en eveneens moeilijk om te beoordelen?		Het is aan Inschrijvers zelf om een realistische invulling te geven aan de beantwoording van de vraag op basis van de eerder aangereikte informatie over het toekomstige kennisecosysteem. Het is aan Defensie om die beantwoording te beoordelen op basis van de beschreven doelstelling, de gestelde vragen en het beoordelingskader.
30	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	33		23	Hoe kan inschrijven bijdragen aan "participatie aan het kennisecosysteem" als dit systeem nog niet bestaat? Wat bedoelt u met "bijdragen aan innovatie"? Waar doelt u specifiek op? Wat bedoelt u met "kwaliteit en robuustheid van uw aanbiedingsproces" in de context van deze vraag? "Kennisborging en beschikbaarheid van geborgde kennis" zijn mogelijke bijdragen in de beantwoording van deze vraag? M.a.w. hoe opdrachtnemer kennis bij Defensie borgt en beschikbaar stelt? Bent u op zoek naar een beschrijving van een systeem om kennis te borgen en informatie hieruit te ontsluiten?		Het is aan Inschrijver zelf om de beantwoording van deze vragen voor zijn rekening te nemen op basis van de reeds eerdere aangereikte informatie. Het is niet aan Defensie om daar met de beantwoording van deze vragen verdere richting en invulling aan te geven.
31	Aanbestedingsdocument	4.3.6 Beantwoording kwaliteitswensen	50	2		"geen herkenbare verwijzingen die uw entiteit of leden in uw combinatie of onderaannemers kunnen prijsgeven". Voor de beantwoording van de vragen maakt inschrijver gebruik van onderaannemers. Het gebruik maken van deze specifieke onderaannemers is één van de fundamenten in onze beantwoording. Mogen wij zonder concrete namen te noemen wel aangeven wat de rol van deze onderaannemers is, wat voor een soort bedrijf het is en wat zij met hun specifieke kennis & kunde bijdragen aan het behalen van de doelstellingen in de kwaliteitwensvragen?		Ja, Inschrijver kan zonder concrete namen te noemen de rol van de onderaannemers aangeven en wat zij met hun specifieke kennis & kunde bijdragen aan het behalen van de doelstellingen in de geformuleerde Kwaliteitswensen. Wat voor soort bedrijf het is, is voor beantwoording van de vraag niet relevant en dient onbenoemd te blijven.

32	Aanbestedingsdocument	2.11 Wensen met betrekking tot de dienstverlening	34			Graag willen wij beter begrijpen wat "Sociale innovatie" nu precies betekent. U geeft aan zich gaan focussen op vier actiegebieden (flexibele mindset, innovatief leiderschap, moderniseren van werkwijzen en implementatie vermogen) en anderzijds ruimte blijft houden voor bottom-up initiatieven. Daarna volgt een definitie van "Sociale innovatie". Wij missen de samenhang tussen de beide alinea's (de alinea beginnende met "Om te voldoen aan...."en de alinea beginnende met "Sociale innovatie: vernieuwing"). Voor ons op dit moment een verzameling van veel losse begrippen. Zou u de samenhang nader kunnen toelichten? Wat is de relatie tussen de 4 actiegebieden en bottomup initiatieven en de bij de definitie van sociale innovatie genoemde verbeteringen en aspecten?		Om te voldoen aan hoofdtaak 1 gaat Defensie meer aandacht schenken aan 'sociale innovatie' door het enerzijds topdown vanuit het management focussen op de vier genoemde actiegebieden waarbij er ook ruimte blijft voor bottom up initiatieven vanuit de teams en de ICT-professionals. In de alinea met de definitie van 'Sociale innovatie' wordt vervolgens uitgelegd wat er bij Defensie onder het containerbegrip 'sociale innovatie' wordt verstaan en welke verbeteringen en aspecten daaronder vallen.
33	Bijlage 3 PvE Tarieven en facturering	T.24	24		232	U geeft aan dat facturering maandelijks achteraf plaatsvindt binnen 10 werkdagen na afloop van de betreffende kalendermaand. Kan Opdrachtgever bevestigen dat het hier om een paid-when-paid regeling gaat? En dat Opdrachtnemer niet geacht wordt voor te financieren? Graag uw toelichting.		Uw twee vragen hebben betrekking op de afspraken die u met uw onderaannemer maakt over facturering. Daar heeft Opdrachtgever geen bemoeienis mee. Voor de facturering verwijst Aanbestedende dienst naar bijlage 10 ARBIT 2022 artikel 15 en hetgeen over facturering vermeld staat in Bijlage 1 Programma van Eisen.
34	Aanbestedingsdocument	2.2 Doel	16	1	108	U geeft aan dat er ook gevraagd kan worden om buiten Nederland werkzaamheden te verrichten tijdens de raamovereenkomst. Is het akkoord dat een externe partij hierin mede voorziet (om te voldoen aan internationale wet- en regelgeving)? Graag uw toelichting.		De opdracht voor deze werkzaamheden buiten Nederland wordt verstrekt aan een raamcontractant en kan alleen worden uitgevoerd door een externe partij indien voldaan wordt aan eis A.26 uit het PvE en deze externe partij via de UEA als combinant of onderaannemer is opgevoerd bij de Inschrijving.

35	Aanbestedingsdocument	2.2 Doel	16	1	108	U geeft aan dat er ook gevraagd kan worden om buiten Nederland werkzaamheden te verrichten tijdens de raamovereenkomst. Is het Opdrachtnemer toegestaan om de aanvullende kosten hiervan in rekening gebracht bij Opdrachtgever? Zo nee, graag uw toelichting.		Indien een ICT-Professional op verzoek en met goedkeuring van de lijnmanager van Defensie tijdens de uitvoering van zijn/haar opdracht, werkzaamheden buiten Nederland moet verrichten dan declareert de ICT-Professional zelf (en niet de Opdrachtnemer) gemaakte onkosten rechtstreeks in het daartoe bestemde systeem van Defensie. Nadere afspraken hierover worden tijdens de implementatie van de Raamovereenkomst met de Opdrachtnemers gemaakt en vastgelegd in het Dossier Afspraken en Procedures (DAP).
36		opzegging ivm onafhankelijkheid				Er kunnen omstandigheden zijn waardoor wij gedwongen zijn om de overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen omdat de uitvoering daarvan in strijd zou zijn met wet- en regelgeving en/of beroepsregels. Wederpartij maakt namelijk deel uit van een groep waartoe ook een accountantsorganisatie behoort, waardoor regels t.a.v. onafhankelijkheid op haar doorwerken. Bent u bereid om de volgende tekst aan de raamovereenkomst toe te voegen? "Wederpartij is gerechtigd de Overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen indien de uitvoering daarvan (gedeeltelijk) onwettig of anderszins onrechtmatig zou zijn, dan wel in strijd zou komen met de onafhankelijkheids- of beroepsregels."		Nee, daartoe is Aanbestedende dienst niet bereid.

	37		artikel 14.9 Raamovk				Kunt u dan rekening houden met de volgende eisen en de bepaling in lijn daarmee aanpassen? - de te verrichten audit wordt tijdig aangekondigd en wordt vooraf zoveel mogelijk afgestemd met Opdrachtnemer; - dat gezien de geheimhoudingsafspraken met derden, geen toegang wordt gegeven tot de (digitale) systemen, maar enkel tot stand alone bestanden van de relevante informatie; - er strikte geheimhouding wordt betracht t.a.v. alle informatie waarvan kennis wordt genomen; - de audit de bedrijfsvoering van Wederpartij zo min mogelijk belemmert; - de interne huisregels van Wederpartij in acht worden genomen; - de kosten van de audit komen alleen voor rekening van Wederpartij indien er sprake is van een wezenlijke afwijking in factuurbedragen.		* Ja, Opdrachtgever zal de audit tijdig aankondigen (minstens 14 dagen van te voren) en zoveel mogelijk afstemmen met Opdrachtnemer. * Ja, Opdrachtnemer hoeft geen toegang te geven tot de (digitale) systemen, maar wel tot stand alone bestanden met relevante informatie. * Ja, Opdrachtgever zal de auditor een geheimhoudingsverklaring laten ondertekenen volgens een door Opdrachtgever te bepalen model dat een minimaal even zware geheimhoudingsverplichting inhoudt als art. 17.2 ARBIT-2022 en wijst vragensteller op art. 14.9 van de Model Raamovereenkomst. * Ja, de audit zal de bedrijfsvoering van Opdrachtnemer zo min mogelijk storen. * Ja, de interne huisregels van Opdrachtnemer worden in acht genomen. * Nee, Opdrachtgever gaat niet akkoord met het voorstel om de kosten van de audit alleen voor rekening van Opdrachtnemer te laten komen, indien er sprake is van een wezenlijke afwijking in factuurbedragen.

	38	Pve	PVE K.4 De in KPI's 2, 3 en 5				Geldende normwaarden zijn voor opdrachtnemer onvoldoende bepaald om zich daar op voorhand aan te kunnen commiteren, terwijl de consequenties daarvan eenzijdig aan opdrachtgever opgelegd. Zo dient opdrachtgever / deelnemer voldoende tijdig kenbaar te maken welke rollen zij verwacht nodig te hebben, zodat inschrijver haar bedrijfsvoering daarop kan inrichten. Daarnaast is het aanbieden van een medewerkers binnen 4 of 2 werkdagen zeer kort dag. Ook voor wat betreft uitval van medewerkers zijn er verschillende scenario's, zoals het zelfstandig vertrek van een medeweker, die redelijkerwijs niet als een gele kaart zouden dienen te kwalificeren. Is opdrachtgever bereid na gunning nadere afspraken te maken over deze KPI's?		Nee, Opdrachtgever is niet bereid om na gunning nadere afspraken te maken over de KPI's. Wel is Opdrachtgever bereid om het KPI-stelsel bij implementatie nader toe te lichten. * De normwaarden staan ondubbelzinnig genoemd in het programma van eisen en ook de wijze hoe deze berekend worden. Een extra toelichting kunt u vinden in bijlage 14.1 In hoofdstuk 2.7 van het Aanbestedingsdocument staat het behoefteprofiel van Defensie uitgebreid beschreven. Deze informatie tezamen kan een inschrijver de afweging maken om op basis van het KPI-stelsel wel of niet in te schrijven en de interne processen daarop in te richten. * Een periode van 4 dagen voor het aanbieden van CV's en 2 dagen in geval van spoed, zijn gangbare en goed werkbare termijnen voor de gevraagde dienstverlening. Aanbestedende dienst verwacht van inschrijvers dat het recruimentproces zodanig is ingericht dat hieraan voldaan kan worden. * Het programma van eisen geeft aan wanneer een vroegtijdige beëindiging van een Nadere overeenkomst tot uitval leidt die meetelt voor KPI-3. In het rapportageformat geeft u, via keuze uit een pulldown menu, voor iedere vroegtijdig beëindigde Nadere overeenkomst aan wat de reden ervan is geweest en vult dit aan met een toelichting. Zo wordt nauwkeurig bepaald of er wel of niet sprake is van uitval conform KPI-3.

39		Raamovk artikel 6.4 en artikel 22 ARBIT 2022				Opdrachtnemer maakt graag nadere afspraken over de uitsluiting van vervangbaarheid. Immers, er zijn situaties (ziekte, vertrek medewerker) waarbij vervanging niet te voorkomen is. Daarnaast komt hier opdrachtnemer niet redelijk voor dat de kosten voor vervanging vanwege het ontbreken van een klik, volledig door opdrachtnemer moet worden gedragen. Is opdrachtgever bereid om na gunning concrete afspraken te maken met opdrachtnemer hierover?		Aanbestedende dienst is niet bereid om hier na gunning concrete afspraken te maken met Opdrachtnemer en verwijst voor het antwoord op deze vraag verder naar artikel 6.4 van de Raamovereenkomst.
40		ARBIT 2022, artikel 8.5, 14.4, 14.11				Bij het ter beschikking stellen van medeweRkers onder leiding en toezicht, neemt opdrachtgever geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van de werkzaamheden. Die rol ligt immers bij de opdrachtgever. Kan opdrachtgever bevestignen dat als bedoeld in artikel 8.5 derhalve niet van toepassing is op Nadere Opdrachten waarbij onder leiding en toezicht wordt gewerkt, gezien dit de eigen verantwoordelijkheid van Opdrachtgever/Deelnemer is? Is opdrachtgever daarnaast bereid om de beperking uit de raamovereenkomst ook op de vrijwaring van toepassing te verklaren?		Nee, opdrachtgever kan niet bevestigen dat bij Nadere opdrachten waarbij onder leiding en toezicht wordt gewerkt artikel 8.5 niet van toepassing is. Het doel van artikel 8.5 is dat Opdrachtgever/Deelnemer is beschermd tegen aanspraken van derden vanwege het door Opdrachtnemer gebruik maken van programmatuur van (een) derde(n), waarop een intellectueel eigendomsrecht toekomt aan die derde ongeacht of er wel of niet onder leiding en toezicht wordt gewerkt. Nee, Opdrachtgever is daarnaast niet bereid om de beperking uit de raamovereenkomst ook op de vrijwaring van toepassing te verklaren.

41		ARBIT 2022, artikel 8.1, p 10				Eerder heeft Opdrachgtgever aangegeven in #160 dat zij per nadere Opdracht wil bekijken of een aanvulling op IPR nodig zal zijn. In optiek van Inschrijver is het juist wenselijk om op raamovereenkomst niveau dergelijke basis afspraken te maken, omdat de ervaring leert dat hier op Opdracht niveau vaak weining tijd en ruimte voor is. Daarnaast doet het in #160 opgenomen voorstel geen afbreuk aan aan eventuele (eigendoms) rechten van Opdrachtgeve, terwijl het voor inschrijvers van essentieel belang is om niet te worden beperkt in haar bedrijfsuitvoering. Is opdrachtgever in dat optiek bereid om haar eerder antwoord te heroverwegen?		Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw voorstel. Op niveau van de Raamovereenkomst wordt niet op voorhand een standaard aanvulling op de IE-rechten gedaan zoals u die voorstelt. De IE-rechten op de door de ICT-Professional te verrichten Prestatie komen toe aan de Deelnemer overeenkomstig dit artikel. Indien voor de uitvoering van een Nadere overeenkomst de bepaling in artikel 8a ARBIT-2022 aangepast zou moeten worden dan kunt u een onderbouwd voorstel hiertoe doen bij de vragenronde van de betreffende minicompetitie.
42						Wat zijn de functies van de medewerkers van Defensie die de Kwaliteitswensen gaan beoordelen?		Beoordelingsteam 1e en 2e Kwaliteitswens: 1e Beoordelaar - Sectiehoofd, 2e Beoordelaar - Senior inkoper, 3e Beoordelaar - Senior behoeftesteller. Beoordelingsteam 3e Kwaliteitswens: 1e Beoordelaar - Senior Specialistisch Adviseur 2e Beoordelaar - Specialistisch Adviseur, 3e Beoordelaar - Senior Software Engineer